

Erfgoedcommissie – 03/06/2026

Agenda

- Introductie onderzoek onroerend erfgoedbeleid
- Toelichting dossiers onroerend erfgoed
- Gesprekstafel onroerend erfgoed
- Varia

Agenda

- Introductie onderzoek onroerend erfgoedbeleid (10')
- Toelichting dossiers onroerend erfgoed
- Gesprekstafel onroerend erfgoed
- Varia

Onderzoek Onroerend Erfgoedbeleid

- Opgemaakt 17/12/2024
- Onderzoeksvraag:
 - Visie en beleid stad Vilvoorde
 - Interne rolverdeling omtrent onroerend erfgoed
 - Processen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden
 - Samenwerkingsmodaliteiten met externe diensten

Onderzoek Onroerend Erfgoedbeleid

(-)

- Erfgoed is niet opgenomen in het nieuwe bestuursakkoord
- Geen themaspecifiek visie en beleidsplan Onroerend Erfgoed
- Erfgoed of waardevol stadspatrimonium is niet opgenomen in de stedenbouwkundige verordening

(°)

- Onroerend Erfgoed is verspreid over verschillende bevoegdheden:
 - Eerste schepen Tine Paredis: Gebouwen
 - Tweede schepen Jeroen Bergers: Ruimtelijke ordening
 - Derde schepen Didier Cortois: stedelijke ontwikkeling
 - Vijfde schepen Katrien Vaes: Openbare werken en cultuur > onder cultuur valt overkoepelend geheel 'Erfgoed'

(+)

- De stad Vilvoorde heeft beslist om mee in te stappen in de IOED Brabantse Kouters

Onderzoek Onroerend Erfgoedbeleid

AANBEVELING: Lokaal onroerenderfgoedbeleid start met de opmaak van een visie en een beleidsplan.

Inspelen op algemene tendens:

- Decentralisatie van Vlaamse bevoegdheden naar lokale besturen neemt toe. Ook op vlak van Onroerend erfgoed gaat er een grotere rol zijn weggelegd voor de Lokale besturen.
- Aantal **acties** die genomen kunnen worden voor de opmaak van een visie en beleidsplan en de verankering van erfgoed in de werking van de Stad Vilvoorde:
 - eigen instrumenten ontwikkelen zoals een **gemeentelijk stedenbouwkundige verordening**, ruimtelijke uitvoeringsplan, ...
 - **Vergunningsaanvragen** behandelen met extra aandacht voor erfgoed
 - Wees een voorbeeldfunctie en voorzie **in goed beheer van het eigen stadspatrimonium**
 - Zet in op **Hefboomprojecten**: Aanknopingspunten zoeken met bijv. gemeentelijk cultuurbeleid, het toerismebeleid, ...

Onderzoek Onroerend Erfgoedbeleid

BEVRAGING STAKEHOLDERS:

- **Dienst Vrije Tijd** | Toerisme en erfgoed
- **Dienst Gebouwen** | Ontwikkeling, beheer en onderhoud van stadsgebouwen
- **Dienst Omgeving** | Ruimtelijke ordening, omgevingsvergunningen
- **Dienst Openbaar Domein** | Bevraging met focus op funerair erfgoed
- **Dienst Strategische Projecten Stadsontwikkeling** | Bevraging behoeften
- **Dienst Vastgoed** | Bevraging stadspatrimonium in eigen beheer
- **Dienst Secretarie** | Bevraging in functie van ondersteuning onderzoeksvragen

- **Managementteam** | in functie van o.a. vastgoedstrategieën en herbestemmingsstrategieën
- **Dienst Wonen en Ondernemen** | in functie van herbestemmingsprojecten

Coördinerende rol

Interne Experten: Onroerend Erfgoed en Cultureel Erfgoed (Infoloket Erfgoed)

(+) Opmaak van stedelijke Erfgoedvisie

- Aansluiting via Vrije Tijd
- Coördinerende functie: Vrije Tijd zet mee visie, meerjarenplan en prioriteiten uit. Bekijkt welke Diensten beroep kunnen/mogen doen op de externe partners.

Dienst
Vrije tijd

Diensten met unieke erfgoedvragen

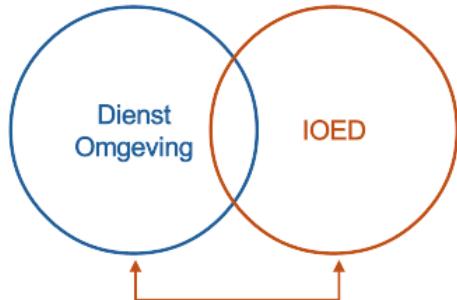
- > Interne verdeling: Vrije Tijd bekijkt mee wie inhoudelijk verantwoordelijkheid kan opnemen. (Toewijzing aan bevoegde diensten. Vrije Tijd is niet automatisch verantwoordelijk)
- > Erfgoedvragen worden individueel behandeld

Diensten met duidelijke weerkerende erfgoedvragen

- > kennis intern versterken
- > tandem met externe vaste partner

Sterker erfgoedbeleid stad

Sterker beheer stadspatrimonium

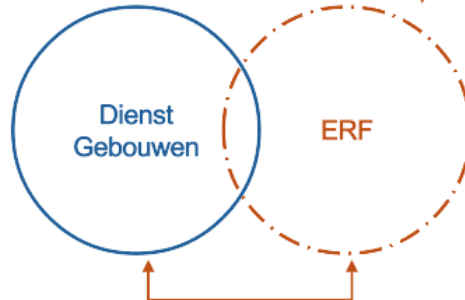

Directe communicatie met
contactpersoon Dienst Omgeving

(+) versterken adviesverlening
omgevingsvergunning door IOED

(+) Nieuwe gemeentelijke
ruimtelijke verordening met
aandacht voor erfgoed

(+) IOED betrekken bij ambtelijke
werkgroep: vooroverleg grote
projecten met erfgoedkarakter

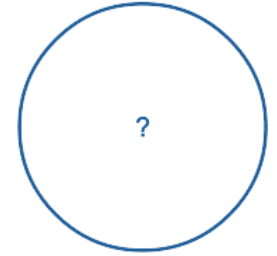
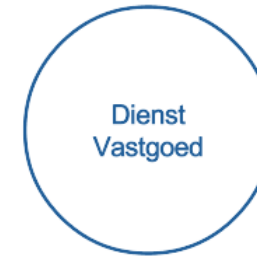

Directe communicatie met
contactpersoon Dienst Gebouwen

(+) restauratie: prioriteit geven aan
beschermde panden van het
stadspatrimonium

(+) beheer: adviezen
monumentenwacht omzetten naar
onderhoudsplannen

(+) aanbeveling aansluiten bij
erfgoedstichting ERF

Op te pakken verplichtingen 2025:

(+) systematisch restauratie en onderhoud van de waardevolle graven > Openbaar domein

(+) actualiseren kerkenbeleidplan > Dienst Secretarie

Mogelijk hefboomdossiers:

(+) gasthuiskapel restaureren en herbestemming > Vrije Tijd

(+) De Met herbestemmen in samenwerking met de bib > Wonen en ondernemen

Agenda

- Introductie onderzoek onroerend erfgoedbeleid
- Toelichting dossiers onroerend erfgoed (50')
 - Stedenbouwkundige verordening
 - ERF
 - Kerkenbeleidsplan
 - Masterplan begraafplaats
- Gesprekstafel onroerend erfgoed
- Varia

1. Stedenbouwkundige verordening

Stedenbouwkundige verordening

Erfgoed is niet opgenomen in de huidige stedenbouwkundige verordening

Visie en doelstelling

- Het behouden en versterken van de stedelijke identiteit.
- Vrijwaren van het erfgoed dat de ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis leesbaar maakt, ook in de toekomst
- Creëren van meer rechtszekerheid voor bewoners/eigenaars zodat zij op voorhand weet hebben van de erfgoedelementen en waarden van de desbetreffende gebouwen en de gevolgen die hier aan verbonden zijn.

Toepassingsgebied

- Vastgestelde inventaris van bouwkundig erfgoed (minimum)
- Nadenken over een uitbreiding waarbij de stad een eigen inventarisatie of cluster kan bekrachtigen: deze tools zijn nog niet in opmaak maar geeft de stad de mogelijkheid om, indien gewenst, in te zetten op lokaal erfgoedbeleid.

Meldingsplicht

- Installeren van meldingsplicht, ook bij niet vergunningsplichtige werken aan zichtbare delen.

Stedenbouwkundige verordening

Beschrijvende nota

- een 'cultuurhistorisch profiel' toevoegen aan de beschrijvende nota.
- bevat minimum: foto's, beschrijving aanwezige erfgoedkenmerken en -elementen, beschrijving geplande werken en hun impact op de erfgoedwaarde, motivering werken indien afwijkend van de beoordelingsgronden.

Beoordelingsgronden Voorstel

- **sloop** is niet toegestaan. Afwijking mogelijk indien uit het cultuurhistorisch profiel blijkt dat de motivering gerechtvaardigd is (dit laatste is overal toepasbaar, ik herhaal het dus niet meer)
- **opsplitsing** (type 'VME') is niet toegestaan. Opdelen mits 'overkoepelende eigenaar in beheer en onderhoud' kan wel indien dit de erfgoedwaarde van het pand niet schaadt.
- **verkaveling** van erfgoedgroen/tuin is niet toegestaan
- **gevel / schrijnwerk**
 - Gaan steeds uit van behoud, instandhouding en herstel van oorspronkelijke staat.
 - Verwijderen en vervangen enkel mogelijk mits motivering.
 - buitenisolatie is niet toegelaten

Stedenbouwkundige verordening

Advies: opnemen van een 'stadslijst, stadscluster'

- Mogelijkheid onderzoeken om eigen stadslijst op te nemen.

Nieuwe wetgeving (maart 2026) (cfr. art. 4.2.4 van het Onroerendergoedbesluit)

- Lokaal kan er een vergunning nodig zijn voor bepaalde handelingen aan het dak en de buitenmuren van beschermde monumenten, goederen in beschermde stads- of dorpsgezichten of **van niet beschermd bouwkundig erfgoed**.
- Het niet beschermd erfgoed moet in de verordening duidelijk afgebakend zijn, bv. per gebied, straatwand of kadastraal perceel.

Bijkomende mogelijkheden:

- Opleggen omgevingsvergunning voor werken aan beschermd erfgoed (van toelatingsplichtige werken OE)

De stedenbouwkundige verordening is momenteel in opmaak door Atelier Romain.

De juridische mogelijkheden worden nog verder onderzocht.

2. ERF Provinciale Erfgoedstichting

ERF Provinciale Erfgoedstichting

De Erfgoedstichting wil zoveel mogelijk (beschermd) onroerend erfgoed bewaren, herbestemmen en toegankelijk maken.

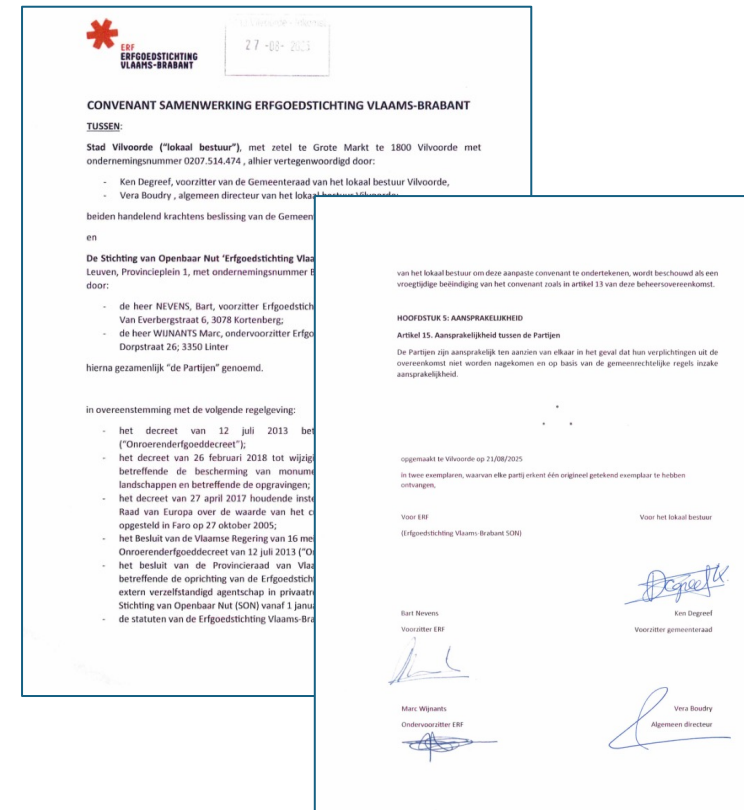
Wat doet ERF voor de gemeente:

- Restauratie (volledige ontzorging van de gemeente)
- Herwaarderen (herbestemming)
- Verwerven (aankoop beeldbepalend erfgoed)

Modaliteiten:

- Samenwerkingsovereenkomst van 10 jaar
- Lokaal bestuur draagt beheer, inrichting en restauratiekost
- verhoogde premie van 10%
- Lidmaatschap: Solidariteitsbijdrage €0,20 per inwoner
(46.000 inwoners > € 9.200/jaar)
- Burgemeester lid van de adviescommissie

Samenwerkingsconvenant ondertekend op 21/08/2025

ERF Provinciale Erfgoedstichting

VOORSTEL PROJECTEN ERF*

Opgemaakt door Laura Joosten
Stad Vilvoorde – Dienst Vrije Tijd

Versie 16-09-2025

INFOFICHE GASTHUISKAPEL

Onze-Lieve-Vrouwgasthuis: kapel en achterliggende kloostervleugel

Adres: Vlaanderenstraat 6A, Vilvoorde

Eigendom: Stad Vilvoorde

Beschermd monument:

Onze-Lieve-Vrouwgasthuis 09-12-2011 (ID: 4902)

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/397>

Onderdeel vastgesteld bouwkundig erfgoed:

De barokke kapel (1692, restauratie 1876-1877)

Het moederhuis (1895)

Het ouderlingenhuis (1836/1866)

INFOFICHE RUITERIJCOMPLEX

Domein Drie Fonteinen

Adres: Beneluxlaan 31-34, Vilvoorde

Eigendom: Stad Vilvoorde

Beschermd cultuurhistorisch landschap (onderdeel):

Domein Drie Fonteinen 09-06-1976 (ID: 1624)

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1624>

Beheersplan Domein Drie Fonteinen:

2021, opgemaakt door Erfgoed en Visie

Beheer omliggend Park:

Sinds 2006 in erfpacht aan Agentschap Natuur en Bos (ANB)

Projectarchitect Stad Vilvoorde:

Karen De Roeck

INFOFICHE DE MET

Overdekte markthal De Met

Adres: Grote Markt 7, Vilvoorde

Eigendom: Stad Vilvoorde, erfpacht brouwerij Haacht

Beschermd monument:

Overdekte markthal De Met 15-10-1974 (ID: 1411)

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1411>

Buurtpercelen:

Gelegen langs bib (stadswoning en stadsbibliotheek Lauwers- Van Ootegem)

Opgenomen als vastgesteld bouwkundig erfgoed

Eigendom van de stad

ERF Provinciale Erfgoedstichting

Ruiterijcomplex:

- Noodzakelijke instandhoudingswerken (dak, gevels, brandbeveiliging, sanitair, ...)
- Optimalisatiestudie

De stad Vilvoorde beoogt met dit project een voorbeeld te zijn voor vrijetijdsbeleving in een uiterst waardevol historisch landschap.

INFOFICHE RUITERIJCOMPLEX

Domein Drie Fonteinen

Adres: Beneluxlaan 31-34, Vilvoorde

Eigendom: Stad Vilvoorde

Beschermd cultuurhistorisch landschap (onderdeel):

Domein Drie Fonteinen 09-06-1976 (ID: 1624)

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1624>

Beheersplan Domein Drie Fonteinen:

2021, opgemaakt door Erfgoed en Visie

Beheer omliggend Park:

Sinds 2006 in erfpacht aan Agentschap Natuur en Bos (ANB)

Projectarchitect Stad Vilvoorde:

Karen De Roeck

3. Kerkenbeleidsplan

Kerkenbeleidsplan

- 2015 Goedgekeurd kerkenplan
- 2018 Kerkenbeleidsplan Vilvorde
- Voor 1 juni 2025 nieuw kerkenbeleidsplan noodzakelijk
- Opmaak door kerkbestuur én gemeente bestuur voor een breed gedragen kerkenbeleidsplan

KERKENBELEIDSPLAN VILVORDE

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Vilvorde, centrum	OLV van Goede Hoop	Centrale Kerk gebruik eredienst met valorisatie
Vilvorde, Koningslo	Sint Aloysius van Gonzaga	Lokale Kerk gebruik eredienst met valorisatie, medegebruik en nevenbestemming
Vilvorde, Houtem	Sint Antonius Abt	Lokale Kerk gebruik eredienst met valorisatie en nevenbestemming
Vilvorde, Far West	Sint Jozef	Lokale Kerk gebruik eredienst met valorisatie, medegebruik en nevenbestemming
Vilvorde, Peutie	Sint Martinus	Lokale Kerk gebruik eredienst met valorisatie en nevenbestemming
Vilvorde, Faubourg	Heilige Wivina	Herbestemming (Verkoop)

Kerkenbeleidsplan

SINT-MARTINUS, PEUTIE

- Verwachte afbouw van de tweewekelijkse misvieringen.
- Behoud liturgische functie voor belangrijke vieringen en de Sint-Leonardusprocessie.

Uitbouw van de kerk als **open en gastvrije kerk 'Een dorpshuis'**

- Ruimte voor erfgoed, kunst, stilte, ontmoeting en meditatie
- Culturele activiteiten mogelijk, met respect voor de liturgische hoofdbestemming.
- Restauratie moet een polyvalent en flexibel gebruik ondersteunen.
- Nevenbestemming voor lokaal verenigingsleven en christelijke gemeenschappen.

4. Masterplan Begraafplaats

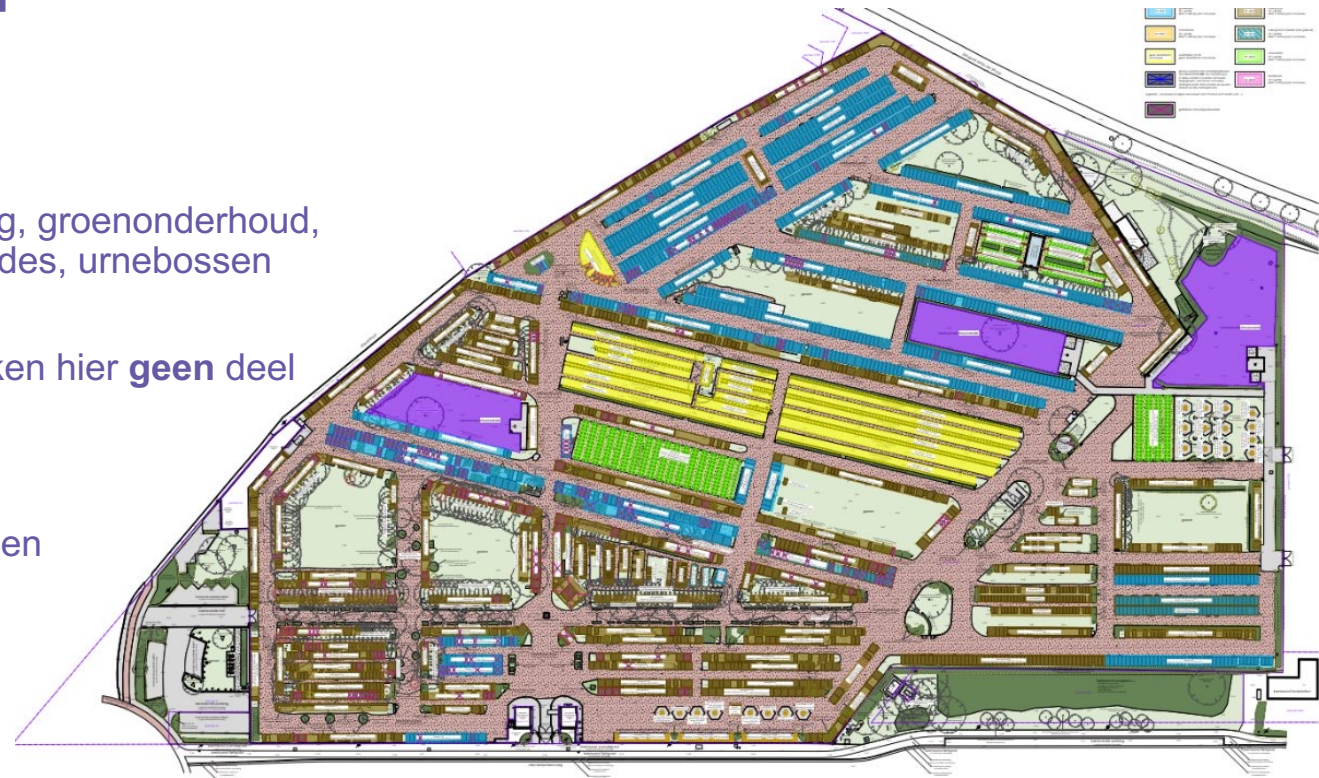
Masterplan Begraafplaats

2025 Dienst Openbaar Domein

- **Masterplan** opgesteld voor de begraafplaatsen: ontharding, groenonderhoud, toegankelijkheid, inrichten van afscheidsruimtes, strooiweides, urnebossen etc.
- Onderhouds- en herstelwerken van de erfgoedgraven maken hier **geen** deel van uit.
- Principieel goedgekeurd door vorige college
- Nieuwe college beslissen wat effectief uitgevoerd zal worden

2025 Onderzoek

- Onderzoek en inventarisatie graven
- De Heemkundige kring en de IOED identificeerden 290 graven als waardevol.
- **KNELPUNT**: nummering plan komt niet overeen met o.a. nummering heemkundige kring en niet met de nummering in centric

Masterplan Begraafplaats

Opmaak schadebeeld en globale raming voor de 290 graven

- Graven werden gecategoriseerd: grafkapel, sarcofaag, grafzerk en stèle
- Schadebeeld en raming op basis van categorie en offertes 3W+

Individuele offerte Grafkapel Hanssens, 2 opties:

- Basis: € 12.506,17
- Incl. nieuw dak: € 20.353,25

Individuele offerte 2 ingestorte graven:

- Basis: € 3.490,16

Na analyse van de 290 graven:

- Totaal: € 85.196,68
- Op te nemen masterplan: € 23.237,68
- Overige: € 61.959,00

KNELPUNT: geen duidelijkheid of het graf eigendom is van de Stad Vilvoorde of van een particulier of organisatie

Masterplan Begraafplaats

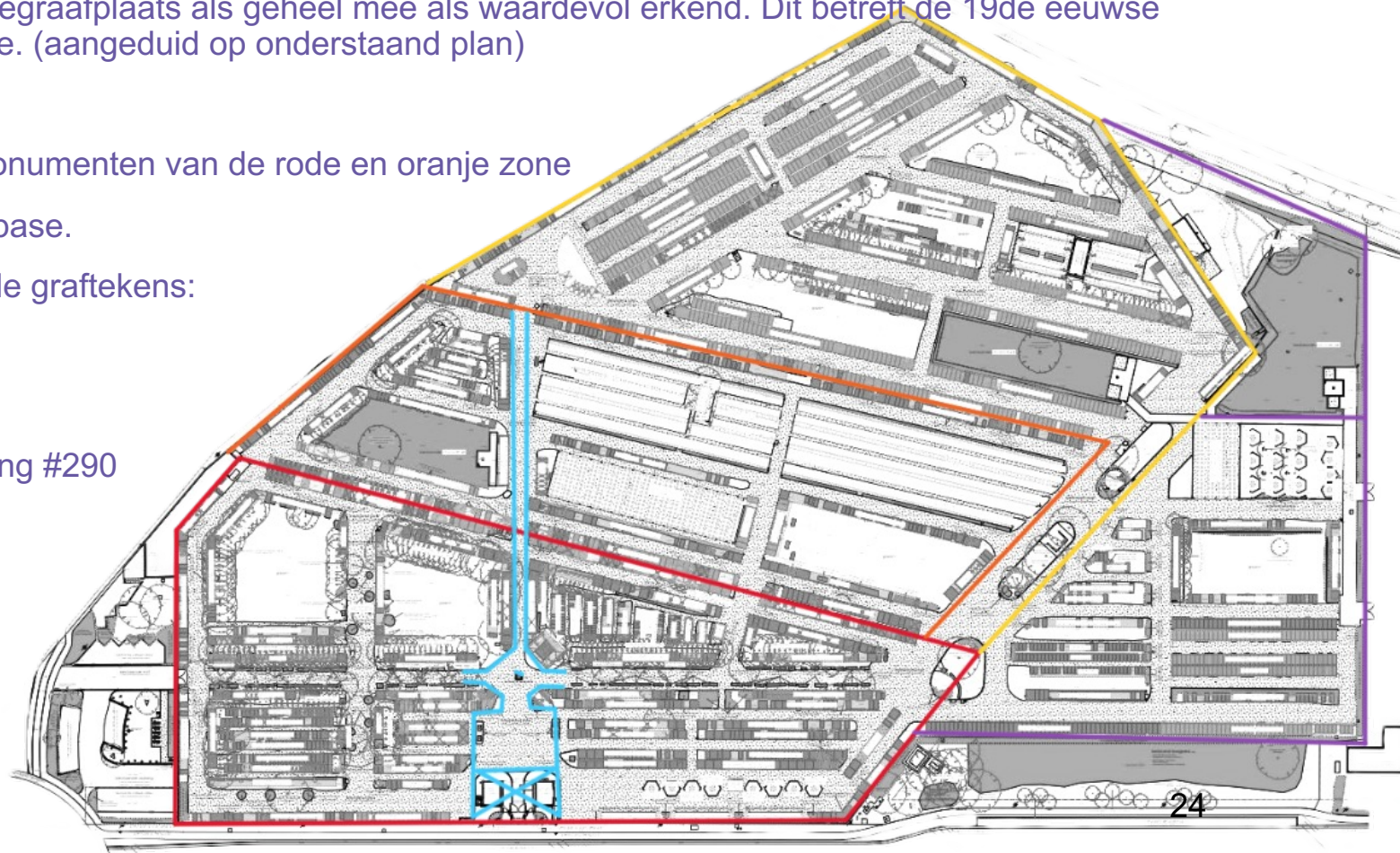
In 2013 en 2022 kregen 42 elementen een erkenning als waardevol erfgoed door de Provincie Vlaams Brabant. Gekoppeld aan deze erkenning is het oudste gedeelte van de begraafplaats als geheel mee als waardevol erkend. Dit betreft de 19de eeuwse delen van de begraafplaats: rode en oranje zone. (aangeduid op onderstaand plan)

(Her)inventarisatie minimaal

- Terreinbezoek, fotoregistratie van alle grafmonumenten van de rode en oranje zone
- De verwerking van de gegevens in een database.

We hanteren 4 niveaus van onderzoek m.b.t. alle graftekens:

- Beschermd monument #3
- Erkend Klein Onroerend Erfgoed #42
- Aangeduid waardevol door Heemkundige kring #290
- Graftekens beschermde zone #2744

Masterplan Begraafplaats

Hiervoor hanteren we 5 criteria qua erfgoedwaardering:

Erfgoedwaarde 0: Geen erfgoedwaarde

- Storende erfgoedwaarde indien gelegen in erkende zone
- niet automatisch toegekend

Erfgoedwaarde 1: Lage erfgoedwaarde / Begeleidend

- Begeleidend: niet storend voor het geheel
- Geen eigen erfgoedwaarde
- niet automatisch toegekend

Erfgoedwaarde 2: Matige erfgoedwaarde/Beeldondersteunend

- Enkel meerwaarde voor het totaalbeeld van de begraafplaats
- Geen uitzonderlijke eigen erfgoedwaarde
- automatisch toegekend aan elk graf in de erkende zone

Erfgoedwaarde 3: Hoge erfgoedwaarde / Lokaal belang

- Meerwaarde voor het totaalbeeld van de begraafplaats
- Uitzonderlijke eigen erfgoedwaarde
- Meerwaarde heeft voor het lokale erfgoed en de Vilvoordse geschiedenis
- automatisch toegekend aan elk graf lijst heemkundige kring

Erfgoedwaarde 4: Zeer hoge erfgoedwaarde / Bovenlokaal belang

- Meerwaarde voor het totaalbeeld van de begraafplaats
- Uitzonderlijke eigen erfgoedwaarde
- Meerwaarde heeft voor het bovenlokale erfgoed en historiek
- automatisch toegekend aan de beschermde monumenten en de erkende graven, waardevol erfgoed, door Provincie Vlaams Brabant
- Meerwaarde voor het totaalbeeld van de begraafplaats

Masterplan Begraafplaats

Inventaris uitgebreid: veld 1-13

- Nummering van burgerzaken is de enige officiële nummering, overgenomen in het onderzoek
- Hiaten in plan en onvolledige informatie
- Focus ligt op de Erfgoedgraven, de erkende graven Provincie Vlaamse Brabant en Beschermingen onroerend Erfgoed

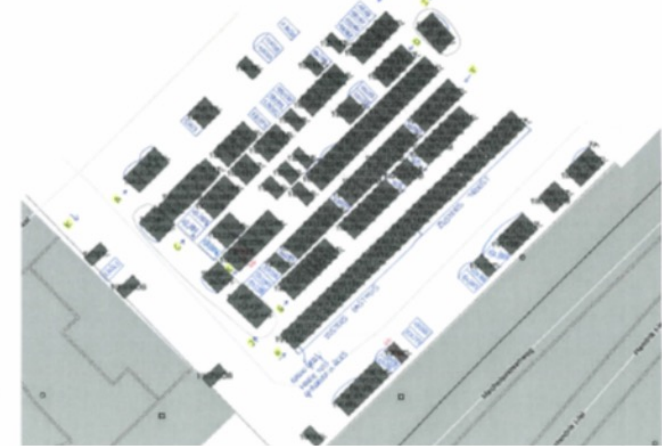
Credits: Fotoinventarisatie en nummering door jobstudent Maria Fontes Domingos

Nog uit te voeren: veld 10,12 en 13

Inventaris lijst:

- uniek grafnummer en locatie, grafstatus en rechthebbende, indicatie erfgoedwaarde.

VELD 1

VELD 5

Agenda

- Introductie onderzoek onroerend erfgoedbeleid
- Toelichting dossiers onroerend erfgoed
- **Gesprekstafel onroerend erfgoed (30')**
- Varia

Agenda

- Introductie onderzoek onroerend erfgoedbeleid
- Toelichting dossiers onroerend erfgoed
- Gesprekstafel onroerend erfgoed
- **Varia (20')**

Varia

- Jaarmarkt Vilvoorde
- Nieuws uit het stadsarchief
- Update To Bridge a Gap
- ...

INTEGER
RESPECTVOL
KLANTVRIENDELIJK
TOEKOMSTGERICHT

Bedankt!

